

ЛЕКТОРАТ ЗАКОРДОННОЇ ПРЕСИ.

Нове Цірхер Цайтунг з 26 липня подає з Вашингтону, що америк. секретар фінансів Моргентав подав до відома, що влади спинили відплив кораблів з плинним паливом до еспанських пристаней, бо ці ладунки були призначені для Німеччини й Італії.

Ця ж газета пише з Лондону: "Вістку про те, що два призначені до Еспанії американські нафтові кораблі були задержані властями Зед. Держав, вітає - здає ся трохи передчасно - англійська преса як початок участі Америки в блокаді європейського континенту. На ділі ж це потягнення обосновують бажанням, щоб американські кораблі не запливали в такі небезпечні полоси, як еспанські води. Транспортні нафти неамериканськими кораблями не стоїть ніщо на перешкоді".

В цій самій телеграмі з Лондону читаємо про важний договір між В. Британією, Еспанією й Португалією, що налаштує постачання Еспанії збіжжям і португальськими колоніальними продуктами при британському співдїянні. Англія ствердить до диспозиції для закупу португ. продуктів еспанські суми з клірінгу в висоті 600 тисяч фунтів. Залежність Еспанії від довозу пшениці, який можливий тільки через морський шлях і при згоді В. Британії, уваляють у Лондоні важливим фактором для перепинення вступу Еспанії в війну, при чому заосмотрення Еспанії харчовими середниками нині вважають тут дуже скупим.

Врешті чераз із Вашингтону подає газета зміст промови згаданого міністра Моргентава, який подав до відома, що В. Британія заповіла в переговорах з американським урядом замовлення дальших 72 тисяч літаків ув Америці. Ці апарати будуть доставляти місячними ратами по 3000 штук до 1942 року. Моргентав передчує, що американська літакова продукція розвинеться далеко понад заповіджену Рузвелтом ціль будови 50 тисяч апаратів на рік.

Базлер Нахріхтен з 27 липня подають за "Івнінг Стендерд", що німці зосередили яких 60 тисяч війська в окупованій ними полосі між Байонною й еспанським кордоном. В Лондоні відомо, що в Німеччині розважають примінення Еспанії як військової дороги до Африки й можливість обсадження португальських берегів.

Попольо д Італія з 23 липня ствердає, що коли б англійські літаки мали збомбардувати Рим, була б італійська відповідь немилосердна. Італійська акція відплати вийшла б з летунських пристаней над каналом Ламанн, окупованих тепер німцями.

Дойче Альгемайне Цайтунг з 26 липня повідомляє, що англійці завезли літак до Судану негуса Гайле Селясі. Він чванявся перед летуном, який його віз, що наступним разом побачить його в тій короні на голові, яку видно на годиннику, подарованому негусом згаданому летунові.

Базлер Нахріхтен з 30 липня пишуть з Поони в Індїях, що паніндійський конгрес прийняв 95 голосами проти 47 винесену 7 липня виконавчим комітетом конгресу резолюцію, що конгрес підпиратиме військний змаг Британії під умовою, що ця створить тимчасовий національний уряд як перший етап самостійности Індїї. Внесено було 7 пропозицій змін резолюції - головню комуністами. Чотири з цих пропозицій цоснули внескодавці, три ж другі відкинула подавляюча більшість.

С. С. С. Р.

Нове Цірхер Цайтунг з 29 липня подають зміст промови комісаря військової флотії Кузнецова в День Флотії. "Велике поширення наших річних і морських кордонів говорив він - побільшилося напротязі цього року на сотні морських миль над Батійським та Чорним морями і на півночі. З військової точки бачення є ці нові кордони незвичайно важливі. Досвід теперішньої війни показав, що тільки сухопутні, морські й воздушні сили спільно спроможні боронити країну, яка має морські кордони. Тому конечно нашу військову флотію швидко піднести на висоту наших сухопутних і воздушних сил й бути готовими, коли треба буде боронити нашу соціалістичну державу. Нашу флотію скріпили ми в 1940 році майже на 50 % супроти 1939 року. В порівнанні з тонажем 1939 року розпорядимо цього року тонажем на 221 % більшим. Це означає, що цей зріст спричинений передусім будовою великих одиниць. Наша флотія підводних човнів зростає ще скоріше. Її тонаж буде цього року вище 300 % в порівнанні з 1939 р. Тоді воздушні сили нашої флотії ростуть постійно розбудовується одночасно оборона берегів. Багато країн дивиться мене з заздрі

увагу москалів від Балкану на Перський залив. Німеччина й Італія мали б завдати цьому вільну руку в південно-східній Європі, а крім того можна б рахувати на те, що британські й російські інтереси зударилися б в Перському заливі й на Індійському океані. Супроти цих сподівань вказують у Софії на те, що Росія ледви чи зреклася б права співвішання в півд.-схід. Європі. Все вказує радше на те, що сов. уряд рішений не покидати шляхів, намальованих Петром Великим й пізнішими царями. З оглядів власної безпеки не зможе Росія ніколи погодитися на режим вільного пропливу через проливи".

Базлер Нахріхтен з 28 липня пишуть на тему аранжованого державами осі порозуміння між Румунією, Болгарією й Югославією, що відбувається це не без сильного тиску. "Але не можна припускати - пише газета - цю ідею представниками говорять на той лад, що з нещасливцями Шушнігом і Гахом. Без сумніву апелюють бодай у тій самій мірі до охоти підпорядкуватися, що й до політичної розважності балканських міністрів. Ці не мають сьогодні чого надіятися від заходу, вони знають. А перед надією на Совети остерігатиме їх - навіть коли вони не вірять у повне очищення ґрунту між німцями й москалями - колишній погляд на досвід Балтійщини. З імперією большевиків не можна увійти в виносиму систему протекторату. А хто їй дасть малий палець, як Естонія, Латвія й Литва, того покирає вона з шкірою й волоссям. Після короткої переходової стадії приходить радикальна советизація. По сподарські й соціальні провідні верстви витереблюються, народні маси держать у послусі нагайка. Король Карло чи Борис не могли б на довшу мету бути залишеними в спокою васалами Сталіна. Хоч і вважати молуть ці володарі лихом опертя на систему осі, то знають вони все, що це лихо для них і для їхніх країв куди менше, ніж "охорона" Москви".

Відкликаний після зміни курсу в Румунії амбасадор цієї держави в Лондоні Тілеа рішився остати в Англії. Він ніколи не крився з своєю симпатією для справи аліантів, як і з своїм переконанням, що німецьким плянам опанувати Європу треба поставити спротив.

Есенер Національ-Цайтунг з 23 липня зясовує точку бачення Німеччини щодо справ Балкану, домагаючися перше за все розв'язання балканської антанти. Орган Герінга признає права Болгарії на південну Добруджу, пишучи одночасно, що "Югославія мусітиме поробити деякі скреслення з ідеї корони св. Стефана в інтересі миру й власного спокою в південно-східньому просторі". Нинішню добу свідомих національностей не можна "погодити з аспіраціями старої державницької ідеї" - кінчить газета свою мову супроти Югославії.

Джорнале д'Італія з 1 серпня сповіщає з Бухаресту, що згідно перших румунських статистик перейшло з Румунії до 30 липня на території окуповані Советами 33.442 осіб, в подавляючій кількості євреїв.

Д а л е к и й С х і д .

Трибуна з 1 серпня подає з Шангаю, що одна висока військова японська особистість заявила готовність Японії порозумітися з Советами щодо деяких територіальних уступок для загарантовання большевикам безпеки Владивостоку. За це Японія мусіла б віддати повну свободу рухів в експансії на південь. Ця заява зійшла в часі зоскріпленою японською кампанією проти Зед. Держав у Китаю.

Нос Мірхер Цайтунг з 26 липня пише з Вашингтону, що заведена Рузвелтом система експортних ліценцій на нафту й старе залізо вдарила перше за все по Японії, який імпортував оба ці продукти досі перше за все з Америки. В потягненні амер. уряду можна доглянути отже намір утруднити японцям війну в Китаю й до деякої міри вирівняти полегшу, якої японці добилися з закриттям англійцями шляху через Гурму.

Р і з н е .

Дойче Альгемайне Цайтунг з 26 липня подає наступне за бретонським тианевиком "Ль Ер Еретон": "Щоб направити лихо, заподіяне французьким пануванням, під яким страждала Еретонія 150 років, визнали німецькі влади офіційно існування Бретонії, створивши пост губернатора для Еретонії, якому підлягають п'ять департаментів Еретонії". Виконавчий комітет бретонської Національної Ради прийняв одностайно постанову, в якій м.ін. кається: "Брет. Національна Рада створить у слушний час з Еретонії національну державу. Конституція брет. держави матиме наступну основу: Еретонія бретонцям".

Дойче Альгемайне Цайтунг з 1 серпня висловлює вдовolenня з наділення словацького прем'єра міністрів проф. Тука текою мін. закордонних справ й з іменювання мін. внутрішніх справ Шана Шаха, що обійняв тепер наком команду Глінкової Гардії. Обі ці особи газета вважає гарантами вірності німецькому Райхові.